

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (Α.Ο.Θ.)

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΘΕΜΑ Α

- A1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.
- α.** Ο όρος εξέλιξη αναφέρεται στη διαφοροποίηση των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την ικανοποίηση της ίδιας ανάγκης.
  - β.** Το Α.Ε.Π. συμπεριλαμβάνει την αξία των αγαθών και υπηρεσιών της παραοικονομίας.
  - γ.** Επιτόκιο είναι ο τόκος των 1.000 € σε ένα έτος.
  - δ.** Τα δημοσιονομικά μέτρα περιλαμβάνουν κυρίως αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων.
  - ε.** Ο φορολογικός συντελεστής είναι το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε κάθε μονάδα της φορολογικής βάσης και εκφράζεται ως ποσοστό.

Μονάδες 15

Απάντηση:

α. Σωστό   **β.** Λάθος   **γ.** Λάθος   **δ.** Σωστό   **ε.** Σωστό

- A2.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμίας από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- 1.** Μία επιχείρηση καταθέτει στην τράπεζα «Ψ» το χρηματικό ποσό των 50.000 € για 3 έτη με επιτόκιο 5,1%. Η κατάθεση γίνεται με ανατοκισμό. Ποιο είναι το ποσό που θα εισπράξει συνολικά η επιχείρηση στο τέλος του 3ου έτους; (Δίνεται: $1,051^3 \approx 1,16$)
- α.** 58.000 €
  - β.** 51.160 €

γ. 58.100 €

δ. 57.280 €

2. Έστω μία υποθετική οικονομία στην οποία το ποσοστό ανεργίας είναι 5% και οι άνεργοι είναι 5.000 άτομα. Αν γνωρίζουμε ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι διπλάσιος από τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, τότε ο πληθυσμός της υποθετικής οικονομίας είναι:

α. 75.000 άτομα

β. 100.000 άτομα

γ. 150.000 άτομα

δ. 300.000 άτομα

Μονάδες 10

Απάντηση:

1. Σωστή η α
2. Σωστή η γ

ΘΕΜΑ Β

- B1. α.** Να περιγράψετε το φαινόμενο του καταμερισμού των έργων. (μον. 10)
β. Να αναπτύξετε τα τρία (3) πλεονεκτήματα του καταμερισμού των έργων. (μον. 15)

Μονάδες 25

Απάντηση:

- α.** Σε πολύ παλαιότερες εποχές κάθε νοικοκυριό ήταν αναγκασμένο να παράγει σχεδόν όλα τα προϊόντα που του ήταν απαραίτητα. Οι ανταλλαγές προϊόντων μεταξύ νοικοκυριών ήταν πολύ περιορισμένες. Στη σύγχρονη εποχή κάθε άτομο συνήθως απασχολείται στην παραγωγή ενός μόνο προϊόντος (ή ακόμη και ενός μέρους κάποιου προϊόντος), ενώ ταυτόχρονα καταναλώνει πολλά προϊόντα, στην παραγωγή των οποίων δε συμμετέχει. Το φαινόμενο αυτό ονομάζουμε καταμερισμό έργων ή της εργασίας. Παράλληλα όμως με τον καταμερισμό των έργων αναπτύσσονται και οι ανταλλαγές προϊόντων μεταξύ των ατόμων, γιατί διαφορετικά δε θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν οι διάφορες ανάγκες τους. Όπως θα δούμε πιο κάτω, οι ανταλλαγές γίνονται με τη μεσολάβηση του χρήματος.
- β.** Ο καταμερισμός των έργων έχει τεράστια σημασία για τη σημερινή οργάνωση της παραγωγής. Χωρίς καταμερισμό, ο τεράστιος πλούτος των σημερινών οικονομιών δε θα ήταν δυνατό να δημιουργηθεί. Τα πλεονεκτήματά του είναι τα εξής:
- i)** Κάθε άτομο μπορεί να απασχοληθεί εκεί όπου μπορεί να αποδώσει περισσότερο αντί να κάνει ταυτόχρονα και δουλειές στις οποίες δεν είναι αποδοτικό.

- ii) Όταν ένα άτομο ασχολείται με μία μόνο εργασία, αναπτύσσει σιγά σιγά μεγάλη δεξιότητα και ικανότητα στην εργασία αυτή και αυξάνει την απόδοσή του.
- iii) Η μεγάλη εξειδίκευση οδηγεί και σε διάφορες βελτιώσεις του τρόπου με τον οποίο γίνεται η παραγωγή, δηλαδή σε διάφορες εφευρέσεις, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο υποθετικό κράτος «Κ» η κατανομή των δημόσιων δαπανών και των δημόσιων εσόδων, στον κρατικό προϋπολογισμό του έτους 2024, ήταν:

Δαπάνες για την παιδεία	500.000 €
Δαπάνες για την υγεία	600.000 €
Δαπάνες για την ασφάλεια	400.000 €
Δαπάνες για επενδύσεις	550.000 €
Έσοδα από φόρους εισοδήματος	700.000 €
Έσοδα από φόρους περιουσίας	800.000 €
Έσοδα από φόρους δαπάνης	500.000 €
Έσοδα από δασμούς	600.000 €

Αν ο κρατικός προϋπολογισμός ήταν πλεονασματικός κατά 200.000 € και δεν υπήρχαν άλλα έσοδα εκτός από τα παραπάνω, να υπολογίσετε την αξία των υπόλοιπων δαπανών του υποθετικού κράτους «Κ».

Μονάδες 10

Απάντηση:

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΤΟΣ 2024
ΕΣΟΔΑ	€
Φόροι Εισοδήματος	700.000
Φόροι Περιουσίας	800.000
Φόροι Δαπάνης	500.000
Δασμοί	600.000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	;2.600.000
ΔΑΠΑΝΕΣ	€
Δαπάνες για Παιδεία	500.000
Δαπάνες για Υγεία	600.000
Δαπάνες για Ασφάλεια	400.000
Δαπάνες για Επενδύσεις	550.000
Υπόλοιπες Δαπάνες	;350.000
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	;2.400.000

Σύνολο Εσόδων = Φόροι Εισοδήματος + Φόροι Περιουσίας + Φόροι Δαπάνης + Δασμοί
 $= 700.000 + 800.000 + 500.000 + 600.000 = 2.600.000\text{€}$

Εφόσον ο κρατικός προϋπολογισμός είναι πλεονασματικός κατά 200.000€ θα ισχύει:

Σύνολο Εσόδων – Σύνολο Δαπανών = 200.000

$\Rightarrow 2.600.000 - \text{Σύνολο Δαπανών} = 200.000 \Rightarrow \text{Σύνολο Δαπανών} = 2.400.000\text{€}$

Σύνολο Δαπανών = Δαπάνες για Παιδεία + Δαπάνες για Υγεία + Δαπάνες για Ασφάλεια +
Δαπάνες για Επενδύσεις + Υπόλοιπες Δαπάνες

$\Rightarrow 2.400.000 = 500.000 + 600.000 + 400.000 + 550.000 + \text{Υπόλοιπες Δαπάνες}$

$\Rightarrow \text{Υπόλοιπες Δαπάνες} = 350.000\text{€}$

Γ2. Το έτος 2025 οι δαπάνες για την παιδεία αυξήθηκαν κατά 10% σε σχέση με το έτος 2024, οι δαπάνες για την ασφάλεια και την υγεία έμειναν σταθερές και οι δαπάνες για επενδύσεις διπλασιάστηκαν. Τα έσοδα και οι υπόλοιπες δαπάνες παρέμειναν σταθερά σε σχέση με το έτος 2024.

Να υπολογίσετε το ακριβές ποσό του πλεονάσματος ή του ελλείμματος για το έτος 2025.

Μονάδες 9

Απάντηση:

Το έτος 2025 οι δαπάνες για την παιδεία αυξήθηκαν κατά 10% σε σχέση με το έτος 2024, οι δαπάνες για την ασφάλεια και την υγεία έμειναν σταθερές και οι δαπάνες για επενδύσεις διπλασιάστηκαν. Τα έσοδα και οι υπόλοιπες δαπάνες παρέμειναν σταθερά σε σχέση με το έτος 2024. Να υπολογίσετε το ακριβές ποσό του πλεονάσματος ή του ελλείμματος για το έτος 2025.

2025:

Δαπάνες για Παιδεία = $500.000 + 10\% \cdot 500.000 = 550.000\text{€}$

Δαπάνες για Ασφάλεια = 400.000€

Δαπάνες για Υγεία = 600.000€

Δαπάνες για Επενδύσεις = $2 \cdot 550.000 = 1.100.000\text{€}$

Υπόλοιπες Δαπάνες = 350.000€

Συνολικά Έσοδα = $2.600.000\text{€}$

Συνολικές Δαπάνες = $550.000 + 400.000 + 600.000 + 1.100.000 + 350.000 = 3.000.000\text{€}$

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2025 είναι ελλειμματικός, γιατί οι συνολικές δαπάνες υπερβαίνουν τα συνολικά έσοδα.

Έλλειμμα = Συνολικές Δαπάνες – Συνολικά Έσοδα = $3.000.000 - 2.600.000 = 400.000\text{€}$

Γ3. Να περιγράψετε τις τρεις πηγές από τις οποίες προέρχονται τα δάνεια εσωτερικού που συνάπτει το Δημόσιο.

Μονάδες 6

Απάντηση:

Να περιγράψετε τις τρεις πηγές από τις οποίες προέρχονται τα δάνεια εσωτερικού που συνάπτει το Δημόσιο.

Τα δάνεια εσωτερικού που συνάπτει το Δημόσιο προέρχονται από τρεις πηγές. Μια πηγή είναι η Κεντρική Τράπεζα, δηλαδή το ίδρυμα που έχει το προνόμιο της έκδοσης χρήματος. Στην περίπτωση αυτή η Κεντρική Τράπεζα χρηματοδοτεί το Δημόσιο αυξάνοντας την ποσότητα του χρήματος (ουσιαστικά εκδίδοντας νέο χρήμα). Μια δεύτερη πηγή είναι οι αποταμιεύσεις του κοινού. Το Δημόσιο μπορεί να δανειστεί από το κοινό εκδίδοντας ομολογιακό δάνειο. Με αυτόν τον τρόπο η αγοραστική δύναμη μεταφέρεται από τα άτομα στο Δημόσιο. Μια τρίτη πηγή είναι το εμπορικό τραπεζικό σύστημα, από το οποίο το Δημόσιο μπορεί να δανειστεί με διάφορους τρόπους.

ΘΕΜΑ Δ

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία μίας υποθετικής οικονομίας για τα έτη 2020 και 2021, στην οποία παράγεται μόνο ένα αγαθό.

	Έτη	
	2020	2021
Τιμή (χρηματικές μονάδες)	40	;
Ποσότητα (τεμάχια)	10.000	11.000
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές	;	352.000
Δείκτης Τιμών (%)	100	;
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές	;	440.000
Κατά κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π.	;	2.000
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	200	;
Εργατικό Δυναμικό (αριθμός ατόμων)	;	;
Απασχολούμενοι (αριθμός ατόμων)	120	;
Άνεργοι (αριθμός ατόμων)	30	40
Ποσοστό ανεργίας (%)	;	25

Δ1. Αφού μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παραπάνω πίνακα, να συμπληρώσετε τα δέκα (10) κενά με το ερωτηματικό, κάνοντας τους αναγκαίους υπολογισμούς.

Μονάδες 20

Απάντηση:

	Έτη	
	2020	2021
Τιμή (χρηματικές μονάδες)	40	32
Ποσότητα (τεμάχια)	10.000	11.000
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές	400.000	352.000
Δείκτης Τιμών (%)	100	80
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές	400.000	440.000
Κατά κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π.	2.000	2.000
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	200	220
Εργατικό Δυναμικό (αριθμός ατόμων)	150	160
Απασχολούμενοι (αριθμός ατόμων)	120	120
Άνεργοι (αριθμός ατόμων)	30	40
Ποσοστό ανεργίας (%)	20	25

Για το 2020:

$$Α.Ε.Π._{\text{σε τρέχουσες τιμές}} = P_{2020} \cdot Q_{2020} = 40 \cdot 10.000 = 400.000 \text{ χρ.μ.}$$

Δίνεται από την εκφώνηση ότι $\Delta.Τ._{2020} = 100$ συνεπώς το 2020 είναι το έτος βάσης. Είναι γνωστό από τη θεωρία ότι στο έτος βάσης ισχύει η ισότητα

$$Α.Ε.Π._{\text{σε τρέχουσες τιμές}} = Α.Ε.Π._{\text{σε σταθερές τιμές}}$$

άρα προκύπτει:

$$Α.Ε.Π._{\text{σε σταθερές τιμές}} = 400.000 \text{ χρ.μ.}$$

$$\text{Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.}_{\text{πραγματικό}} = \frac{Α.Ε.Π._{\text{σε σταθερές τιμές}}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{400.000}{200} = 2.000 \text{ χρ.μ./άτομο}$$

$$\text{Εργατικό Δυναμικό} = \text{Απασχολούμενοι} + \text{Άνεργοι} = 120 + 30 = 150 \text{ άτομα}$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 = \frac{30}{150} \cdot 100 = 20\%$$

Για το 2021:

$$P_{2021} = \frac{Α.Ε.Π._{\text{σε τρέχουσες τιμές}}}{Q_{2021}} = \frac{352.000}{11.000} = 32 \text{ χρ.μ.}$$

$$\Delta.Τ._{2021} = \frac{P_{2021}}{P_{2020}} \cdot 100 = \frac{32}{40} \cdot 100 = 80\%$$

Β' τρόπος:

$$\Delta.T._{2021} = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\text{σε τρέχουσες τιμές}}}{\text{Α.Ε.Π.}_{\text{σε σταθερές τιμές}}} \cdot 100 = \frac{352.000}{440.000} \cdot 100 = 80\%$$

$$\text{Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.}_{\text{πραγματικό}} = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\text{σε σταθερές τιμές}}}{\text{Πληθυσμός}} \Rightarrow 2.000 = \frac{440.000}{\text{Πληθυσμός}} \Rightarrow \text{Πληθυσμός} = 220 \text{ άτομα}$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 25 = \frac{40}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 \Rightarrow \text{Εργατικό Δυναμικό} = 160 \text{ άτομα}$$

$$\text{Απασχολούμενοι} = \text{Εργατικό Δυναμικό} - \text{Άνεργοι} = 160 - 40 = 120 \text{ άτομα}$$

Δ2. Να υπολογίσετε το πραγματικό Α.Ε.Π. του έτους 2020 σε σταθερές τιμές του έτους 2021.

Μονάδες 5

Απάντηση:

Να υπολογίσετε το πραγματικό Α.Ε.Π. του έτους 2020 σε σταθερές τιμές του έτους 2021.

$$\text{Α.Ε.Π.}_{\text{σε σταθερές τιμές}} = P_{2021} \cdot Q_{2020} = 32 \cdot 10.000 = 320.000 \text{ χρ.μ.}$$

Β' τρόπος:

Αρχικά υπολογίζεται νέος Δείκτης Τιμών του 2020, με έτος βάσης το 2021:

$$\Delta.T._{2020} = \frac{P_{2020}}{P_{2021}} \cdot 100 = \frac{40}{32} \cdot 100 = 125\% \text{ οπότε στη συνέχεια προκύπτει:}$$

$$\text{Α.Ε.Π.}_{\text{σε σταθερές τιμές 2020}} = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\text{σε τρέχουσες τιμές 2020}}}{\Delta.T._{2020}} \cdot 100 = \frac{400.000}{125} \cdot 100 = 320.000 \text{ χρ.μ.}$$